

Asia: VN/18255/2021

## **Julkisyhteisön vahingonkorvausvastuuta koskevan lainsäädännön uudistamista koskeva työryhmämietintö**

Ehdotusta koskevat yleiset huomiot

**Voitte tähän lausua yleisesti ehdotettujen säännösten sisällöstä.**

Valtakunnansyyttäjäntoimisto kiittää mahdollisuudesta lausua työryhmämietinnöstä.

Mietinnössä esitetyt muutokset ja uudet säännökset selkeyttävät julkisyhteisön vahingonkorvausvastuuta sekä parantavat aiheettomista rangaistuksista tai pakkokeinosta tai viranomaisten pakkotoimista vahinkoa kärsineiden syyttömien ja muiden oikeudellista asemaa.

### **Ehdotuksen vaikutukset**

**Voitte tähän lausua yleisesti ehdotettujen säännösten vaikutuksista, niiden merkittävydestä ja mahdollisista haitallisten vaikutusten lieventämismahdollisuuksista. Erityisesti teitä pyydetään lausumaan niistä mahdollisista vaikutuksista, joita ei ole esityksessä otettu huomioon.**

Ei lausuttavaa.

### **Vahingonkorvauslain muutosehdotukset**

**Voitte tähän kirjoittaa yleiset huomionne vahingonkorvauslakiin ehdotetuista muutoksista.**

Ei lausuttavaa.

### **Julkisyhteisön julkisen vallan käytöllä aiheuttaman vahingon korvaaminen (1. lakiehdotuksen 3 luvun 2 §:n 1 momentti)**

Mietinnön s. 20-22 ehdotetaan voimassa olevan lain 2 momentin niin sanotun standardisäännöksen poistamista. Standardisäännöksen mukaan julkisyhteisöllä on korvausvastuu vain, milloin toimen tai tehtävän suorittamiselle sen laatu ja tarkoitus huomioon ottaen kohtuudella asetettavia vaatimuksia ei ole noudatettu. Säännöksen poistaminen voi merkitä vahingonkorvausvaatimusten lukumääräistä

ja euromääräistä kasvua sekä korvausasioita käsittelevien virkamiesten työmäärän lisääntymistä sekä korvausasioiden nykyiselläänkin pitkien käsittelyaikojen pitenemistä eri viranomaisissa.

Voimassa olevan lain esitöissä on todettu (HE 187/1973 vp s. 17 ja 18), että mikä tahansa poikkeama vaadittavasta täysin moitteettomasta menettelystä ei saisi perustaa loukatulle oikeutta saada korvausta, vaikka kyseessä olisikin virhe.

Mietinnön sivulla 22 todetaan, ettei sellaisia korkeimman oikeuden julkaistuja ratkaisuja ole löydettävissä, joissa vahinko julkista valtaa käytettäessä olisi katsottu aiheutetun virheellä tai laiminlyönnillä, mutta joissa korvausvastuu olisi siitä huolimatta jäänyt nimenomaan standardisäännöksen takia syntymättä.

Standardisäännöksen olemassaolo on saattanut osaltaan toimia niin, ettei vähäisemmistä virheistä ja laiminlyönneistä ole edes yritetty vaatia korvauksia. Säännöksen poistaminen voi muuttaa tilannetta niin, että vähäisemmistäkin virheistä ja laiminlyönneistä tullaan esittämään korvausvaatimuksia.

#### **Muun yhteisön julkisen vallan käytöllä aiheuttaman vahingon korvaaminen (1. lakiehdotuksen 3 luvun 2 §:n 2 momentti)**

-

#### **Muutoksenhakua koskevan vaatimuksen lieventäminen (1. lakiehdotuksen 3 luvun 4 §)**

Ehdotus on kannatettava niine rajoituksineen, mitä mietinnössä on esitetty

#### **Kannekiellon kumoaminen (voimassa olevan lain 3 luvun 5 §)**

Ehdotus on kannatettava

#### **Viranomaisen virheellisestä informaatiosta aiheutuneen puhtaan varallisuusvahingon korvaaminen (1. lakiehdotuksen 3 luvun 3 §)**

Ehdotus on sinänsä kannatettava. Erilaisia rajanvetokysymyksiä ja tulkintalinjoja jouduttaneen säännöstä sovellettaessa tekemään esimerkiksi sen arvioinnissa, miten perusteltua kansalaisen on ollut luottaa virheelliseen informaatioon, kun otetaan huomioon esimerkiksi muu asiassa hänelle osoitettu informaatio, johon hänen olisi tullut oma-aloitteisesti tutustua (esimerkiksi kirjallinen ohje muutoksenhausta määräaikaioineen, jos lisäksi on annettu sanallisesti virheellistä ohjetta valituksen tekemisen määräaajoista).

#### **Perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien loukkauksen hyvittäminen (1. lakiehdotuksen 3 luvun 7 §)**

Ehdotus on kannatettava.

#### **Vahingonkorvauslain 4 luvun 2 §:ää ja 7 luvun 1 §:ää koskevat muutosehdotukset.**

Ei lausuttavaa

# Laki vapaudenmenetyksistä ja muista pakkotoimista suoritettavista korvauksista

## **Voitte tähän kirjoittaa yleiset huomionne ehdotetusta laista.**

Ehdotettu säännöstö on kannatettava ja tarkoituksen mukainen etenkin siksi, että se yhtenäistää säännökset vapaudenmenetyksistä ja muista pakkotoimista valtion varoista maksettavista korvauksista. Säännösten soveltamisala tulisi olemaan laajempi kuin nykyinen SyytKorvL. Tämä taas todennäköisesti aiheuttaisi korvausvaatimusten määrän kasvua ja niitä käsittelevien viranomaisten työmäärän lisääntymistä sekä käsittelyaikojen pitenemistä.

Vahingonkorvausasioiden ratkaisemisen työläyttä voi lisätä joidenkin uusien korvattavien tai hyvitetävien vahinkojen määrän selvittäminen ja arviointi esimerkiksi aiheuttomasti määrätystä liiketoimintakiellosta, eläintenpitokiellosta tai metsästyskiellosta aiheutunut vahinko.

## **Voitte tähän kirjoittaa pykäläkohtaiset huomionne.**

Ehdotetun säännöksen 5 § Korvaus epäillylle pakkokeinon käytöstä sisältää 2 momentissa korvausta rajoittavan säännöksen 1 momentissa kuvattujen kohtien 1 ja 2 osalta. Vapauden menetyksestä aiheutuneen vahingon korvattavuus on rajattu pois enintään 12 tuntia kestäneen vapaudenmenetyksen osalta. Mietinnössä todetaan, että SyytKorvL:n 1 § 2 momentin mukainen aikaraja on ehdotetussa säännöstössä alennettu yhdestä vuorokaudesta 12 tuntiin. Kiinnitän huomiota siihen, että ehdotettu 12 tunnin vapauden menetyksin voi aiheuttaa henkilölle todellista yksilöitävissä olevaa taloudellista vahinkoa esimerkiksi työpäivän mittaisen ansion menetyksen, joissakin tapauksissa ehkä jopa työpaikan menetyksen.

Ehdotettu 14 § Esitutinnan vireillä olon merkitys sisältää mahdollisuuden hakea korvausta vapauden menetyksestä tai rajoituksesta, kun kolme vuotta toimesta on kulunut, ja kun esitutkinta olisi edelleen epäillyn osalta kesken. Vaatimuksen käsittelyä voidaan lykätä enintään kahdella vuodella ja yhteensä enintään neljä vuotta.

Kiinnitän huomiota siihen, että esitutinnan kesto laajoissa vaativissa rikosasioissa voi kestää helposti enemmän kuin kolme vuotta, kun taas lyhytaikaiset vapauden menetykset ovat tavallisesti aktiivisen tutkinnan aloittamisen alussa. Korvausvaatimuksen käsittelyä siis voidaan joutua lykkäämään näissä tilanteissa useissa tapauksissa. Lisäksi vaatimuksen perusteiden arvioiminen onko vapauden menetys tai muu rajoitus ollut aiheeton, on erityisen ongelmallista ja luultavasti mahdotonta prosessin ollessa vasta esitutkintavaiheessa ja kesken epäillyn osalta.

## Laki pakkokeinolain muuttamisesta

### **Voitte tähän kirjoittaa huomionne ehdotetusta laista.**

Ei lausuttavaa.

## Laki valtion vahingonkorvaustoiminnasta annetun lain muuttamisesta

**Voitte tähän kirjoittaa huomionne ehdotetusta laista.**

Ei lausuttavaa.

**Laki poliisilain muuttamisesta**

**Voitte tähän kirjoittaa yleiset huomionne ehdotetusta laista.**

Ei lausuttavaa.

**Voitte tähän kirjoittaa pykäläkohtaiset huomionne.**

Ei lausuttavaa.

**Laki rajavartiolain muuttamisesta**

**Voitte tähän kirjoittaa huomionne ehdotetusta laista.**

Ei lausuttavaa.

**Laki poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain muuttamisesta**

**Voitte tähän kirjoittaa huomionne ehdotetusta laista.**

Ei lausuttavaa.

**Laki Puolustusvoimien virka-avusta poliisille annetun lain 16 §:n muuttamisesta**

**Voitte tähän kirjoittaa huomionne ehdotetusta laista.**

Ei lausuttavaa.

Rappe Jukka  
Syyttäjälaitos

Tamminiemi Tuire  
Syyttäjälaitos